

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Любомир Стефанов Методиев, Геологически институт „Стр. Димитров“ при БАН.

Относно: провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в областта на висшето образование, професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, научна специалност „Регионална геология“, за нуждите на Катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“ на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ (обявен в ДВ, бр. 63, стр. 90 от 30 юли 2021 г.).

Настоящото становище е изготвено в съответствие със Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (Раздел V), в сила от 20.04.2011 г. (с решение на Академичния съвет на СУ, Протокол № 13), изменен: на 17.10.2017 г. с решение на Академичния съвет на СУ (Протокол № 1 от 27.03.2013 г.); решение на Академичния съвет на СУ (Протокол № 6 от 17.04.2013 г.); решение на Академичния съвет на СУ (Протокол № 7 от 28.11.2015 г.); решение на Академичния съвет на СУ (Протокол № 1 от 13.06.2016 г.); решение на Академичния съвет на СУ (Протокол № 11 от 19.10.2016 г.) и в съответствие с Решение на ФС на ГГФ от 12.12.2017 г. Становището е написано в изпълнение на Заповед № РД 38–483/28.09.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за назначаване на научно жури по този конкурс.

Процедура: за участие в конкурса и в законоустановения срок е постъпил пълен комплект от изискуеми документи на един кандидат от Катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“ на ГГФ при СУ „Св. Климент Охридски“: доц. д-р Янко Станчев Герджиков. Кандидатът отговаря на условията за заемане на академичната длъжност „професор“ и представените документи са в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ; приет с ПМС № 202 от 10.09.2010 г., с изменение и допълнение в ПМС № 122 от 29.06.2018 г.) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Съгласно Удостоверение № 193 от 24.08.2021 г., доц. Янко Герджиков е на постоянен трудов по чл. 67 ал. 1 т. 1 от КТ по специалността от 03.10.2000 г. От 2007 г. той е „доктор“ по научната специалност „Регионална геология“; от 03.10.2000 г. до 14.10.2003 г. е бил старши асистент; от 14.10.2003 г. до 01.06.2007 г., той е бил главен асистент, а от 01.06.2007 г. е доцент в Катедра „Геология, палеонтология и изкопаеми горива“ на СУ. От м. юни 2020 г. доц. Янко Герджиков е ръководител на Катедрата.

Научноизследователска и учебна дейност на доц. д-р Янко Герджиков

Трудове. Доцент Янко Герджиков е представил списък от 150 публикации, които отговарят на професионалното направление и научната специалност на провеждания конкурс. Те са обнародвани в периода 1999 г.–2021 г. и са разпределени както следва: 1) публикации до заемане на академичната длъжност „доцент“ (1999–2006): 46 бр. (№№ I.1.–I.33; №№ III.81.–III.93, в т.ч. 25 научни статии в български научни издания, 1 научна статия в международно списание, 6 публикувани доклада от научни форуми проведени в България, 13 резюмета на доклади от участие в конференции проведени в България и автореферат на дисертационен труд); 2) публикации след заемане на академичната длъжност „доцент“ (2007–2021; №№ II.34–II.59; II.60–66; II.68, 69; II.71–80): 11 бр. научни статии, публикувани в списания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни за научна информация; 33 бр. научни статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране; 56 бр. резюмета от научни форуми (конференции, конгреси и симпозиуми; 35 проведени в България и 21 в чужбина), публикувани главно в нереферирани списания с научно рецензиране, но също и в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни (№№ III.94.–III.148); 2 бр. глави от

публикувани книги и 2 бр. научно-популярни статии. От публикациите в периода след заемане на академичната длъжност „доцент“, 7 са самостоятелни и 97 са в съавторство. От трудовете с колективно авторство, доц. Герджиков е първи автор в 31 труда, а в 73 е втори и следващ автор. В документацията на кандидата няма данни за разпределение на авторското участие в колективните публикации, поради което то се приема за равностойно. Авторската справка на кандидата за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ (ППЗРАСРБ) показва, че по Показател 4 от група „В“ и Показатели 7–9 от група „Г“, той е надхвърлил необходимия минимум от 300 точки.

Цитати. В справката представена от доц. Янко Герджиков са вписани 39 цитирания на 11 публикации с негово участие, издадени след 2007 г. Цитатите в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, са 27, а цитираните трудове са 8. Цитиранията в нереферирани списания с научно рецензиране са 6, като цитираните публикации са 3. Сумарно, по Показатели 10–12 от група „Д“ (ППЗРАСРБ), кандидатът е надхвърлил необходимия минимум от 100 точки. За отбелязване е, че авторската справка за цитиранията е непълна. В световната комуникационна мрежа лесно се установяват цитати на работи, с участието на доц. Герджиков, които не са включени.

Участие в научни проекти. Редакционна, организационна и приложна дейност. Членство в професионални организации. Учебна дейност. Доцент Янко Герджиков е участвал като *изпълнител* в 11 научни проекта и като *ръководител* на един научен проект, от които: 1 проект финансиран по Националната научна програма „Опазване на околната среда и намаляване на риска от неблагоприятни явления и природни бедствия“ (Споразумение № Д01-363/17.12.2020 г.); 1 проект финансиран от МОСВ (2002 г.); 1 проект финансиран от NATO Collaborative Linkage Grant (2001 г.); 1 проект финансиран от National Geographic (ЕС-45065R-18; 2012 г.); 1 проект финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на МОН (2012 г.); 1 проект по договор с Геофизичния институт при БАН; 1 проект по договор с НЕК ЕАД и 5 проекта финансирани от Фонд за научни изследвания при СУ „Св. Климент Охридски“ (2006–2018 г.).

От 2008 г. доц. Янко Герджиков е член на редколегията на списание *Geologica Balcanica* (Print ISSN: 0324-0894; Online ISSN: 2535-1060), а от 2010 г. е член на редколегията на списание *Годишник на Софийския университет* (ГГФ, Книжка 1 геология) Print ISSN: 1313-9215; Online ISSN: 2603-5529). Той е член на ФС на ГГФ от 2008 г. и е бил заместник-председател на ОС на ГГФ от 2012 до 2020 г. Бил е рецензент на три дисертационни труда за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ и в пет конкурса за академичен растеж в СУ „Св. Климент Охридски“, Геологически институт–БАН и МГУ „Св. Иван Рилски“. Участвал е активно в приложни проекти за детайлно геоложко картиране, структурен анализ и изготвяне на геоложки карти на площи в Стара планина и на п-в Хърд (о-в Ливингстън, Антарктика), при методичното обезпечаване на сателитната навигация и ГИС на няколко Български антарктически експедиции, при изготвянето на геоложка карта на България в М 1:2 500 000 (за второто издание на геоложката карта на Европа в М 1:5 000 000), както и при съставянето на геоложка карта на НП „Рила“. Доцент Янко Герджиков е редовен член на Българското геологическо дружество.

В справката за учебна заетост на доц. Янко Герджиков за последните пет години има данни, че от учебната 2015/2016 година до учебната 2019/2020 година, той има общо 1807,8 часа учебна заетост (средно по 361,5 часа годишно), от които 1485,5 часа са аудиторна заетост (средно 299,5 часа за година). Той е лектор по 3 учебни дисциплини в ОКС Бакалавър (Геология на България (тектоника); Регионална геология и Приложение на мобилни устройства в картирането и геоложките проучвания), 4 учебни дисциплини в ОКС Магистър (Програми за бази данни и ГИС, Структурен анализ, Геоложка опасност в България и Приложение на ГИС при проучване на полезни изкопаеми) и води упражнения и семинари по 3 учебни дисциплини в магистърската степен на специалност „Геология“ (Програми за бази данни и ГИС, Структурен анализ, Геоложка опасност в България). От тях, курсовете на три учебни дисциплини са нови, разработени през 2000 г. Бил е научен ръководител на трима успешно защитили дипломанти и един успешно защитил докторант.

В справките на доц. Герджиков за участието му в проекти и учебната му дейност ясно показват, че той е високо ангажиран с изпълнението на разнообразни задачи, както и с учебни занятия и има подчертан афинитет към преподавателската работа и за работа в екип. Въз основа на представените документи, по „Показатели 14–17“ от група „Е“ (ППЗРАСРБ), кандидатът е надвишил необходимия минимум от 150 точки.

Научни приноси. Постиженията в трудовете на доц. Янко Герджиков могат да се групират в няколко основни направления: 1) приноси в публикации, посветени на строежа на херцинския и алпийския ороген в България и на Балканския полуостров; 2) приноси, свързани с неотектониката, активните разломи и морфометричната характеристика на релефа в части от района на Централна Стара планина; 3) приноси в публикации посветени на геоложкия риск, предизвикан от проявата на кално-каменни потоци и наводнения; 4) приноси в публикации за геоложкия строеж на о-в Ливингстън (Антарктика). Към постиженията на доц. Герджиков могат да се причислят и публикациите му с коментарен характер, както и работите му, свързани с прилагането на нови технологии и методики за дигитално геолошко картиране и събиране на структурни данни.

С приносен характер в първото направление са девет научни статии и девет резюмета от доклади на Годишни конференции на Българското геологическо дружество (главно в съавторство), в които са анализирани метаморфните комплекси у нас, разгледани са различни аспекти върху контактите между високо- и нискометаморфните херцински скални комплекси и гранитоидни тела в Западна и Централна България, публикувани са нови геохронологички и структурни данни от Златишка планина, Калоферска планина, Искърския пролом, Сакар и Югозападна България и са интерпретирани в геодинамичен аспект. Към това направление се причисляват и публикациите на доц. Герджиков (8 научни статии и 7 резюмета от доклади на национални и международни геоложки конференции, в съавторство) върху алпийската навлачна тектоника в Централна Стара планина, в които има: детайлно описание и структурен анализ на тектонската зона на Старопланинския навлак; разграничени са ранноалпийските от късноалпийските компресионни зони; документирани са пластични северновергентни зони в Твърдишка планина; публикувани са нови данни и тълкувания върху навлачната тектоника в Тревненска планина, Ботеввършкия, Буново–Антоновския и Драгой-Балканския район. Описан е също и случай на разседна неотектонска реактивация на по-стара компресионна зона и е предложено ново разбиране върху строежа и степента на съкращаване на външните части на Балканидния ороген, въз основа на тримерно представяне в серия от избрани разрези. В две научни статии и едно резюме на доклад (в съавторство) са публикувани данни за наличието на реликти от ранно високобарично топене и са направени геохронологички изследвания в метаморфния комплекс от района на Чепеларе, въз основа на които е направена интерпретация за P-T условията на метаморфизма в Централните Родопи. В две колективни научни статии и пет резюмета на доклади от международни конференции (в съавторство) са публикувани геохронологички и структурни данни за терциерната синметаморфна компресия в метаморфния комплекс от района на Централните Родопи и Югозападна Рила. В три колективни публикации и четири резюмета на доклади са направени приноси върху стратиграфията на горнокредните вулканогенно-седиментни последователности, обвързани с внимателен структурен анализ и геохронологички данни за магматизма в част от Централното Средногорие.

Към второто направление приноси се отнасят колективни публикации с участието на доц. Герджиков, посветени на неотектониката и активните разломи в части от Централна Стара планина и прилежащите ѝ грабенови структури в Карловско и Златишко (три научни и една коментарна статии и три резюмета от доклади на Годишни конференции на Българското геологическо дружество). В тези трудове са приложени нискотемпературни геохронологички методи за реконструкция на неотектонското развитие, с оригинални тълкувания върху ексхумацията на скалите на Балканидния гънково-навлачен пояс. Приложени са съвременни подходи за анализ на цифрови модели на релефа, въз основа на ГИС-генерирани морфометрични данни. Моделите са интерпретирани от гледна точка на тектонската геоморфология. Въз основа на задълбочен морфометричен анализ, комбиниран с литофациални и структурни данни, е предложен модел за сегментацията на разседната зона в Карловския и Златишкия грабен. Към тази група публикации се отнасят една статия и едно резюме на доклад, в които е описана активната зона и е направена интерпретация на връзката между образуването на алувиалния конус и разседанията в района на гр. Банско.

Третото направление постижения в трудовете на доц. Янко Герджиков включва колективни публикации върху геоложкия риск, породен от проявата на дебритни потоци и наводнения по южните склонове на Стара планина и в Югозападна България (4 научни статии и 3 резюмета от доклади на Годишни конференции на Българското геологическо дружество). Тези работи съдържат както теоретичен анализ на проблемите, свързани с кално-каменните потоци, така и морфометричен анализ. Направена е оценка на рисковите водосбори в Златишката котловина, Етрополско и по поречието на р. Глазне. Те са основани на наблюдения върху съвременни прояви на стихийни наводнения с висока

опасност и са подкрепени от цифрови модели в ГИС-среда. В този смисъл, тези трудове имат висока стойност за опазването на околната среда и осигуряването на устойчива и по-безопасна среда на живот за населението в изследваните райони.

Интересен аспект в работата на доц. Янко Герджиков са две статии с негово участие върху геоложкия строеж на части от о-в Ливингстън (Антарктика). В тях са обобщени данни от структурните изследвания, проведени на п-в Хърд от няколко експедиции и са публикувани нови структурни и стратиграфски данни за районите на п-в Байерс и нос Хана Пойнт. В шест публикации, с участието на доц. Герджиков, е направена критична оценка на статии и е споделен неговият опит при прилагането на съвременните технологии в геоложките изследвания. Този вид работи е сравнително рядък за публикационната дейност у нас, полезен е за развиването на знанията във всички направления на геоложките науки и като такъв определено има приносен характер.

Трудовете на доц. Янко Герджиков съдържат много нови факти и оригинални интерпретации и са полезни за специалисти, не само в неговата област, но и за по-широк кръг от геолози. Личният му принос в представените публикации е ясно очертан. Той е прецизен изследовател с широки научни интереси, а високата му професионална компетентност го правят често търсен съавтор.

Заключение. Представените документи и научни публикации на доц. Янко Герджиков удовлетворяват изискванията на Закона за развитието на академичния състав и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, за заемане на академичната длъжност „професор“. Анализът на научната и учебно-образователната дейност, както и на публикационната му активност, ми дава основание да препоръчам на уважаемото Научно жури да предложи на Научния съвет на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Климент Охридски“, доц. Янко Станчев Герджиков да бъде избран на академичната длъжност „професор“, в професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, по научната специалност „Регионална геология“.

29.11.2021 г.
София

Изготвил становището:

/доц. д-р Любомир Методиев/

